

PREGÓ SANT ROMÀ 2009

Senyor Alcalde, senyores i senyors regidors,
lloretencs, lloretenques, amics i amigues...

No seré gens original, si començo dient que és per a mi un gran honor que el senyor Alcalde m'hagi proposat de parlar-vos en aquest acte tan important, com és el Pregó de les festes de Sant Romà.

Potser el meu mèrit és que m'estimo Lloret. No hi tinc res a dir, és una gran veritat.

Aquests darrers dies m'he estat capbussant en els meus records d'infantesa i joventut per transmetre-us una visió molt personal de LLoret.

En començar a fer l'esborrany d'aquest pregó, vaig escriure tantes vivències i records dels quals volia parlar que m'he vist obligat a esporgar i limitar-me el temps.

Si al final d'aquest acte us he pogut fer arribar i transmetre, amb tot el meu esforç i il·lusió nous records, coneixements i visions del Lloret que jo he viscut, em sentiré satisfet.

Els primers records comencen en la Guerra Civil i en l'arribada a la platja (molt a prop d'on ens banyàvem) d'un torpede perdut que per sort no va explotar, però sí que va ferir la cama d'un jove de cognom Freixes, que va tractar de desviar-lo amb el peu. Això succeïa un calorós dia de finals de maig del 37.

Recordo clarament l'entrada de les tropes d'en Franco a la plaça de l'Església. Acabava de dinar a casa de l'àvia al carrer Cervantes i em van embolicar amb un mocador de llana negra, ja que feia molt fred. Els soldats sortien del carrer de Sant Romà i continuaven desfilant pels carrers de Miquel Ferrer amunt, fins al del Carme. Aquell dia, però, el que més em va impressionar va ser el fet de veure per primer cop un home vestit amb faldilles.... era Mossèn Mundet !!!

Això passava el 2 de febrer de l'any 39.

Les tanquetes italianes es van instal·lar al pati de les monges catalanes al costat de casa meva.

Les podíem veure molt bé, també des del carrer.

Venien unes dones que demanaven caritat i aliments als soldats i que nosaltres vam batejar amb el nom de "dames". Com que el castellà no era el nostre fort, no enteníem el que volia dir "dame", cosa que elles deien contínuament, tot parant la mà, i d'aquí els va venir aquest nom. Per distingir-les les anomenàvem : "la dame del cabàs", "la dame del cistell", "la dame del davantal" .....

Nosaltres també aconseguíem algun cèntim, si els omplíem les cantimplors d'aigua fresca a la font del carrer Fermin Galán, carrer que mol aviat va recuperar el nom de Sant Pere, fet celebrat amb una gran "berbena" i el carrer totalment engalanat.

En un troç confiscat a les monges catalanes, més tard - garatge dels transports Mare Nostrum – es va improvisar un local destinat al repartiment de llet per als infants. La llet en pols era preparada allà mateix i repartida per la mestra Sra. Àngels Alemany, utilitzant una mesura consistent en un pot de llet condensada, que hi tenia un mànec soldat.

Trobàvem la llet tan bona que si podíem, anàvem a repetir.

Les monges catalanes” va ser el primer col·legi al que vàrem anar els nens més petits d'aquella època, fins que teníem l'edat per entrar a les Escoles Nacionals de la Rambla Barnés.

D'aquella escola recordo el mestre dels més petits, el Sr. Antoni Vila, la classe de la part baixa, amb una estufa de llenya al mig i un pot de llauna al damunt amb aigua, ple de fulles i fruits d'eucaliptus, que nosaltres mateixos anàvem a buscar. Moltes vegades entràvem per la porta del davant i sortíem pel darrere per anar a jugar a “marc” o a la riera, especialment durant l'hivern quan estava glaçada.

Paral·lelament freqüentàvem la catequesi i anàvem a doctrina amb “Mossan” Torrent - (“Mossan”, com dèiem nosaltres a Lloret) -, “Mossan” Joan i “Mossan” Ramon que també l'anomenàvem “Mossan” cinc cèntims, suposo per la seva poca estatura. Conservo un diploma que em van concedir, pels mèrits obtinguts.

El Talia, era el lloc on passàvem les tardes dels diumenges. Era el teatre d'una antiga escola parroquial. Mossan Torrent hi va improvisar un cine. Sèiem damunt uns pupitres apilonats per veure pel·lícules d'episodis de la “Pandilla”, “el gordo i el flaco”, “convois”... etc. Totes eren mudes i segons deien ajudaven a desenvolupar la imaginació. No sé si això es complia ja que l'home del cavall blanc, o sia el bo, era el que sempre guanyava al dolent del cavall negre. “Buenos ganan Malos pierden” dèiem.

Recordo que al pati del Talia hi havia un antic sortidor d'on sobresortia de l'aigua un “mapa mundi” de projecció plana. Allà hi fèiem navegar unes barquetes construïdes per nosaltres mateixos. Imaginàvem que donàvem la volta al món navegant amb les barquetes o volant amb un Zèppelin... com el que havíem vist de veritat, un dia, volant per sobre de “Sa Caleta”.

Suposo que aquells viatges imaginaris van servir-me per despertar el desig, que mai m'ha deixat, de navegar i viatjar, cosa que gràcies a la meua feina m'ho vaig poder permetre i més encara en els meus anys de jubilació.

De petits fèiem freqüents visites al castell d'en Plaja quan després de la guerra van reprendre les obres de construcció interrompudes durant aquesta. Els obrers pujaven, amb l'ajuda d'un cabrestant, el material amb una vagoneta sobre unes vies des de la platja. Per nosaltres representava una gran atracció. Aquest cabrestant, encara el podem veure, per sort bastant ben conservat, al costat de la roca d'en Maig.

Va arribar el dia que vam ser internats, en el meu cas als 9 anys, als Salesians de Mataró, on més d'una vintena de lloretencs hi fèiem estada, una estada que durava des del 1r d'octubre fins les festes de Nadal i de Reis al 21 de juny, diada de Sant Lluís. No sortíem per Setmana Santa.

En el meu cas l'estada va ser de deu anys, entre el preparatori, grau mig, ingrés i els set cursos de Batxillerat, més l'Examen d'Estat, a la Universitat Central de Barcelona.

Aquest llarg allunyament del nostre poble va fer que cada vegada l'idealitzéssim més i aprofitéssim intensament i merescudament les vacances dels llargs estius per gaudir-les plenament...

Què hi trobàvem a Lloret?...

La llibertat en primer lloc, la natura, la platja, la bicicleta, les piragües, els patins de rem i de vela, la pesca, les excursions i les amistats retrobades.

On ens reuníem normalment per a trobar-ho?...

Als Banys Ventura.

A un jove una vegada l'i van preguntar:

- On vas a "verenejar"?
- Als Banys Ventura - va respondre -.
- I això, on és?...
- A Lloret.

Els Banys Ventura es van inaugurar l'any 1931 i el seu fundador va ser en Bonaventura Llibre i Costas, en "Ventura" o l'avi Rata.

En Ventura va ser un home treballador com el que més: Vetllava per l'estol d'embarcacions que acollia en les seves instal·lacions, treballava el camp i la vinya i es passava les nits pescant en una "teranyina".

La seva filla Conxita i el seu marit en Francesc Mas, van ser el seu puntal en el temps d'expansió. La Conxita – encara en vida - va ser la primera criatura que el meu pare va ajudar a portar al món, recent arribat a Lloret i just acabada la carrera de metge.

En Ventura ho va recordar sempre i per nosaltres no hi va haver mai un no, a tot el que li demanàvem.

Els banys d'en Ventura, situats quasi davant de l'Ajuntament, disposaven d'una caseta més gran amb una banyera i escalfava l'aigua del mar de forma natural. Bombejava l'aigua salada del mar amb una bomba elèctrica que passava per un llarg tub elevat fins a la caseta, un trajecte suficientment llarg perquè el sol l'escalfés. Uns dipòsits també al sol servien per a conservar-la calenta. En cas de mal temps disposava d'una estufa o escalfador per suplir l'energia solar.

En Ventura ensenyava a nedar als petits abans de caminar, tenia la teoria, que és la por la que fa que no t'aguantis sobre l'aigua i més si és aigua salada.

Més al nord, gairebé al mig del Passeig Verdaguer, hi havia una altra instal·lació més antiga: els Banys Bar o d'en Pelegrí. Ambdós disposaven de les corresponents botes i a la vegada d'una palanca mòbil per capbussar-se.

Hi havia bons saltadors que a més de practicar el salt a les roques, en especial des del "salt dels burros", utilitzaven aquestes palanques per tirar-s'hi, intentant fer figures com el salt de l'àngel. L'Antoni Balcells, gran esportista i nedador brodava aquests salts.

Les botes amarrades per la banda de fora a un ruixó i a terra amb un cap fins la platja, servien per agafar-s'hi els que no nedaven massa bé o encara portaven suros.

En una ocasió una família cubana d'origen lloretenc, - una de les filles encara viu -, en una de les seves visites a Lloret, vigilaven el fill i constantment li cridaven amb un fort accent cubà: "Pepito agárrate a la sogà". Tant insistien que al final aquest va ser conegut per tothom com en "Pepito agárrate a la sogà".

Anys després en Ventura va absorbir els altres banys i aquí va començar la seva expansió i desenvolupament.

Com es pot veure ni l'aprofitament de l'energia solar per escalfar, ni les absorcions de negocis és cosa d'avui.

Als anys quaranta van ser equipats amb una pista de ball i es van començar a fer festes els caps de setmana, amb ball d'orquestra i espectacles de qualitat.

Va ser el començament d'una nova etapa a Lloret.

Aviat aquests espectacles destinats a persones preferentment estiuejants de certa posició, en les quals la joventut i gent d'aquí no hi podia accedir per motius de butxaca, van anar derivant poc a poc i els joves es van anar fent els amos de la situació i entre setmana van començar a utilitzar les instal·lacions dels banys, per organitzar-hi balls amb una gramola i discos.

Es pot dir, que els Banys Ventura no tancaven durant les 24 hores del dia. De bon matí es trobaven els que tornaven de pescar i els que anaven a la platja a prendre el primer bany i que no volien molt sol.

Més tard coincidien els que anaven a buscar el seu lloc a l'ombra dels "toldos", i els que anaven a preparar les seves embarcacions de rem i motor per anar d'excursió en busca de racons i platges idíl·liques i solitàries.

Els afeccionats a la vela començaven a preparar les seves embarcacions més complicades d'aparellar i esperaven que al migdia comencessin els vents termals d'estiu per aprofitar-los.

Entre tot això un moviment de nanos, amb molta afecció però sense barco, entre els que m'hi contava, estàvem sempre disposats a ajudar i esperar que algú ens necessités o que li faltés tripulació i abans que et diguessin: - que vols pujar...?- ja estàvem a bordo.

En Ventura i els mariners estaven sempre atents als que havien sortit a navegar i no abandonaven la vigilància, fins que havien tornat tots, sobretot en mal temps i en especial pels patrons que no dominaven la situació.

Quan arribaven els temporals de Santa Rosa a primers de setembre els gaudíem plenament. Ens valíem de les grosses onades per tirar-nos sota i jugar amb elles aprofitant la seva força amb gran destresa.

Recordo que el poeta Lope Mateo, - assidu visitant de Lloret -, ens observava atentament i s'inspirava per algun dels seus versos, com també ho feia amb el conegut corb de Lloret. En aquell temps encara no havien inventat, per sort, la bandera vermella.

A mitja tarda ens reuníem de nou als Banys, les diferents colles, per anar d'excursió. Aquestes es feien normalment a peu i a vegades també amb bicicleta. Com que quasi tots anàvem sempre amb la bicicleta enganxada el cul, aquestes quedaven apilades a cada costat del portal dels Banys i la pila era de tal magnitud que quan volies recuperar la teva "màquina" com li dèiem, si estava sota les altres, agafaves la primera que trobaves i te l'emportaves. Amb una mica de sort, aviat, o al cap d'uns dies, podies tornar a recuperar la teva.

Les excursions amb bicicleta, solien arribar fins a Blanes per prendre un gelat al Passeig de Mar. A vegades ens arribàvem fins a Tossa i a la tornada des de la "casilla" dels peons competíem per veure qui arribava més lluny sense pedalejar. Els més agosarats havien arribat a l'altura de la Vila Rosa (Avui Guitart Rosa) del carrer Sant Pere. En tot el trajecte, només alguna vegada trobaves algun cotxe i a vegades la "carraca de Tossa" un vell "Hispano Suïssa" d'en Maymí que feia la línia Lloret – Tossa i que aparcava al carrer de la Rectoria.

En aquesta època gloriosa els autobusos de línia tant els de Blanes, com el de Tossa disposaven d'uns bancs sobre el sostre per l'ús de passatgers. Era sempre la nostra plaça preferent.

A la tornada ens reuníem de nou als banys i si havíem passat calor, ens posàvem els banyadors vells (*que els hi dèiem "trajes de nit"*) que guardàvem a les respectives casetes i ens fèiem una bona remullada a "marc" abans del ball de la tarda.

Mentre uns anaven a sopar i els altres ja en tornaven, continuava el ball sense interrupció fins ben entrada la nit.

Els dissabtes és respectava, però, la ballada de sardanes que es feia a la plaça de l'Ajuntament, en estar tan propers s'interrompia el ball per poder anar a ballar-les.

Abans de les sardanes molts solien sopar a les terrasses del “Tunel Deportivo” i de l’Hotel Miramar - també conegut com “Hoy Langosta” - sota uns tendals que cobrien l’espai entre les seves façanes i els arbres del passeig, mentre que altres, asseguts davant de can Joan del Bar prenién algun refresc.

Sovint els acompanyava el “Caballero Gódia” un estrofolari personatge disfressat amb levita i barret de copa alta, que feia imitació dels cants de diferents ocells com: “Le chant de la hirondelle” o el cant de la cogullada mascle, entre d’altres.

Aquestes plàcides nits, una vegada van ser amenitzades per una cosa insòlita en aquells temps. Un gos que semblava molestar a un cert senyor, va rebre d’aquest una forta puntada de peu i l’amo del gos, va reaccionar clavant-li un fort cop de puny, fins a fer-lo rodar per entre les taules. La cosa no hauria portat un gran enrenou, si aquest senyor no hagués estat el temut i rígid Governador Civil de Girona.

Alguns d’aquests dissabtes, aquestes ballades nocturnes dels Banys es feien, com ja hem mencionat, amb algun conjunt musical, acompanyats amb la representació d’algun espectacle.

El repertori de discos era sempre de rigorosa actualitat, ja que en Francesc i la Conxita, estaven sempre atents al mercat i s’anaven alternant els més nous amb els que ja ho havien estat, sense deixar ni un instant la pista muda.

La majoria de nosaltres vam aprendre a ballar en aquesta pista i adquiríem un estil inconfusible. *No hi faltaven bons mestres; en Ventura era un gran ballarí de polques, en Paco Nadal i Rodés, com tots els de la família Rodés, eren artistes ballant els valsos, en Paco Rosell era l’especialista de tangos, l’Alex Colomer i més tard en Pitín van introduir el rock and roll a Lloret.*

El millor d’aquella època gloriosa i dels Banys, era que la joventut es podia divertir tot el dia, sense portar quasi diners a la butxaca. La paga setmanal mitjana de l’època, era de 5 duros (25 pessetes, 15 cèntims d’euro). Una consumició, no obligatòria, solia ser de 3 pessetes, que és el que costava un granitssat de llimona, uns granitssats fets amb fórmula casolana i llimones de collita pròpia. Una paperina de patates fregides a la xurreria d’en Ricard Soliguer del costat, valia 1 pesseta.

L'esdeveniment més important dels Banys Ventura va ser la fundació dels POPS de Lloret. Tota una institució a la Vila, i els banys van ser-ne el seu cau i refugi.

Durant aquesta època independentment del que va significar l'esport del Beisbol i la seva activitat, podríem dir que Lloret va sofrir una transformació important que va afectar molts sectors de la població i sobretot a la joventut estiuejant i autòctona.

En nom dels Pops, com a soci en actiu, (encara ens reunim de tant en tant), opino que va ser mot bonic i emotiu, que l'Ajuntament de Lloret poses aquest nom a la Guarderia Infantil recentment oberta. Va ser un bon homenatge i els fundadors estarien mot contents i agraïts.

A part dels partits de Beisbol per diferents indrets de Catalunya i Espanya es van fer visites a vaixells i portaavions de la VI Flota dels EE.UU a Barcelona, visites que van ser després retornades amb algun partit i estades dels marins d'aquesta flota a Lloret.

Com que ens havíem de divertir amb pocs calés a la butxaca, la imaginació va treballar i vam començar per celebrar uns concursos de "Miss" i "Mister" Lloret a l'escenari dels Banys.

Els homes, de totes les edats i condicions, alguns d'ells persones serioses i respectables, s'ho prenién amb molta broma i eren ells, els que més es divertien. En el cas de les dones, aquestes s'ho prenién bastant seriosament i procuraven mostrar i vendre al jurat les seves millors facultats i atributs.

Alguna de les participants, que es va haver de conformar amb un segon lloc, després es va fer famosa en aquesta matèria i va aconseguir el títol de Miss Espanya. Avui ha esdevingut una senyora molt important i rica.

Inventàrem també les suposades filmacions a càrrec de la "Paravall Films" en clara paròdia a la Paramount Films molt de moda en aquella època, van resultar molt divertides tant pels organitzadors, actors i sobretot pel públic que s'ho mirava.

Entre elles els films més ocurrents van ser: "La Batalla de l'Espanto" en clara al·lusió a Lepanto. i en "Cristobal Canyon o Conyon" sobre el descobriment. En el fons era una manera de criticar els profunds i convencionals coneixements de la història que ens feien aprendre.

Una altra paròdia va consistir en l'organització d'una "Corrida de toros", sense toro, però sí amb un cavall de veritat.

La gent s'ho va passar molt bé i la concurrència de públic, turistes estrangers inclosos, va ser molt nombrosa.

Va cridar tant l'atenció que es va presentar una parella de la Guardia Civil, que avisats per algú o en veure tal moviment de gent al migdia, es van quedar observant l'espectacle sense entendre res, no sabien quina cara fer-hi, i la gent també mirava les seves expressions d'incredulitat i les seves reaccions. Finalment van optar per una discreta i dissimulada retirada.

Els fills dels turistes s'integraven a les nostres colles, nosaltres estàvem encantats de poder practicar noves llengües i a la vegada ens interessava intercanviar idees i costums que trobàvem molt més avançades que les nostres en quasi tot i per això les volíem imitar i adaptar.

Gràcies a aquest tracte es van crear bones amistats i la correspondència, almenys per Nadal i Pasqua era del tot normal. Alguna d'aquelles amistats encara perdura.

Aquests contactes em van servir per descobrir i buscar nous horitzons i coneixements professionals fora d'aquest país i una vegada enllestits els deures amb els militars, a través d'aquestes coneixences vaig poder accedir a la petició d'unes beques per l'ampliació d'estudis i fer pràctiques a Alemanya per un període de dos anys.

Això passava als anys 60 i 62. una època en què a Lloret havien començat, feia poc temps, a construir nous i grans hotels. La meua petita labor altruista, consistia en repartir per les agències de viatge. els primers fulls de propaganda turística, que em feia enviar.

Durant els primers anys del turisme, els Banys Ventura van cobrir quasi tot l'espectre esportiu, d'esbarjo i diversió, juntament amb "Ca'n Maitanquis" i la "Nyerra o Chez Tino", ...

A partir d'aquí, i després de la inauguració del Hotel Rosamar que modestament va començar en el petit xalet de ca l'Armengol on s'hi van començar a celebrar alguns dissabte "bervenés" amb molts bons espectacles, acompanyats de sopar.

Aviat, però, li va sortir la competència de l'Hotel Carabela situat al altre extrem de la platja, on també se celebraven aquests tipus de festes.

Van començar a sortir també, altres competidors, que buscaven noves alternatives i afegir nous atractius, com el Bar Les Marines, l'Ham, L'Art, L'Angelot, "Las Cuevas", "El Rancho Chico"...

"La Masia del Pinar" auto denominada "El primer night-club de la Costa Brava" i "El Relicario" ambdós amb grans espectacles de molta qualitat, això sí, de flamenc.

El "Revolution" la primera discoteca... i d'aquí fins als nostres dies, Lloret ha sofert un creixement imparable de tot tipus d'instal·lacions lúdiques impossibles de recordar i nomenar.

Lloret amb tots aquest canvis ha esdevingut una gran ciutat, molt diferent de la dels nostres orígens, amb una transformació, totalment inimaginable en aquells anys de joventut.

Espero que el jovent d'avui dia, pugui continuar estimant Lloret, com l'hem pogut estimar nosaltres, perquè entre tots, siguem capaços de mimar el que encara es conserva, com el rocam, les aigües i les platges de les que tan orgullosos ens sentim en comparar-les amb les quals en els darrers viatges per mar, hem pogut contemplar i comparar alguns lloretencs privilegiats.

No voldria acabar sense desitjar-vos unes bones festes de Sant Romà i expressar-vos, al mateix temps, el meu sincer agraïment per la vostra assistència.

Lloret de Mar, 13 Novembre de 2009